

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 251/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 4 C 236/2010 zo 14. februára 2020 a rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 67/2021 z 20. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) medzitémnym rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 236/2010 zo 14. februára 2020 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 67/2021 z 20. decembra 2022 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľka sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 236/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“) domáhala od žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná“ alebo „[REDAKOVANÉ]“) zaplata sumy 28 000 eur s príslušenstvom.

Žalobu sťažovateľka odôvodnila tým, že uznesením okresného súdu č. k. 9 Nc 3/1995 z 9. mája 1996 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co 4894/1996 zo 17. januára 1997 bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým sa žalovaným 1 – 8 zakázalo nakladať so špecifikovanou nehnuteľnosťou (budova v centrálnej časti Žiliny) až do právoplatného skončenia vo veci samej. Sťažovateľka spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti zdedila po svojom manželovi – žalovanom 5. Vecou samou bolo konanie vedené Okresným súdom Martin pod sp. zn. 5 C 360/01, v ktorom si [REDAKOVANÉ] od žalovaných nárokoval vyplatenie bezdôvodného obohatenia v celkovej sume 55 817,65 eur s príslušenstvom (dôvodom boli vykonané rekonštrukčné práce).

Predbežné opatrenie Okresný súd Martin uznesením č. k. 8 C 69/2008 z 5. mája 2008 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 326/2008 zo 16. decembra 2008 zrušil. Rozhodnutie o zrušení predbežného opatrenia nadobudlo právoplatnosť 12. septembra 2009. Keďže predbežné opatrenie bolo zrušené z iného dôvodu než preto, lebo by sa nároku žalovanej vyhovel alebo jej právo bolo uspokojené, domáhala sa sťažovateľka podľa § 77 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zaplatať žalovanej sumy.

3. Okresný súd v poradí prvým medzitýmnym rozsudkom č. k. 4 C 236/2010 zo 4. marca 2016 (ďalej len „prvý rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že zodpovednosť žalovanej za ujmu vzniknutú z predbežného opatrenia je daná. Okresný súd rozhodnutie odôvodnil tým, že v čase, keď bolo predbežné opatrenie zrušené, nebolo vo veci samej návrhu žalovanej vyhovené. Proti prvému rozsudku okresného súdu podala žalovaná odvolanie. Krajský súd v poradí prvým odvolacím rozhodnutím, a to uznesením č. k. 6 Co 126/2017 z 30. januára 2019 (ďalej len „prvé odvolacie rozhodnutie“), rozhodol tak, že prvý medzitýmny rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval, že okresný súd chybnou interpretáciou § 77 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku na zistený skutkový stav, pokiaľ prihliadol iba na to, že v čase zrušenia predbežného opatrenia nebola vec sama právoplatne ukončená z dôvodu podaného odvolania proti v poradí prvému meritórnemu rozsudku.

4. Okresný súd následne rozhodol ústavnou sťažnosťou napadnutým medzitýmnym rozsudkom (v poradí druhým) tak, že zodpovednosť žalovanej za ujmu spôsobenú vydaním predbežného opatrenia je daná v rozsahu 50,66 %.

4.1. Okresný súd zároveň v odôvodnení napadnutého rozsudku opätovne zdôraznil, že v čase, keď bolo predbežné opatrenie zrušené, nebolo ešte návrhu vo veci samej vyhovené. V tejto súvislosti uzavrel, že „*Pokiaľ teda rozhodnutie, ktorým by sa aj návrhu vyhovel, nenadobudlo právoplatnosť, nie je možné tvrdiť, že sa návrhu skutočne vyhovel.*“. Napokon okresný súd vyhodnotil z prvého odvolacieho rozhodnutia krajského súdu, že jeho úlohou je posúdiť procesný výsledok žalobcu ([REDAKOVANÉ]). V tejto súvislosti uviedol, že procesný úspech odporcov v meritórnom konaní bol v zmysle uznesenia o trovách konaniach v rozsahu 50,66 %.

5. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie žalovaná aj sťažovateľka. Sťažovateľka namietala formálnu stránku výroku rozsudku okresného súdu, ktorý mal podľa nej obsahovať znenie, že právny základ žalovaného nároku žalobcu je daný.

6. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil medzitýmny rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľky zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Podľa názoru sťažovateľky sú rozhodnutia konajúcich súdov arbitrárne a súčasne v extrémnom rozpore s obsahom spisu, najmä so slovným znením a s podstatou zákonnej úpravy.

Záver krajského súdu vyjadrený v bode 59 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že pre posúdenie nároku na náhradu ujmy v danom prípade bol rozhodujúci výsledok v merite veci, teda či nároku navrhovateľa predbežného opatrenia bolo alebo nebolo vyhovené, a nie stav konania v čase zrušenia predbežného opatrenia, považuje sťažovateľka za argumentačne neudržateľný, vnútorne protirečivý, rozporný a v nesúlade s ustanoveniami právnych predpisov i zásadami formálnej logiky.

8. Sťažovateľka uviedla, že zákonné podmienky na vznik nároku podľa § 77 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku boli v danej veci objektívne splnené, pretože boli založené všetky predpoklady, t. j. predbežné opatrenie bolo zrušené počas konania vo veci samej z dôvodu jeho neústavnosti, časovej a vecnej neproporcionálnosti, t. j. je nesporné, že predbežné opatrenie bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, lebo návrhu vo veci samej sa vyhovel alebo právo navrhovateľa bolo uspokojené, čo je podstatné pre základ nároku podľa § 77 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka je presvedčená, že krajský súd nemal vôbec prihliadať na výsledok konania vo veci samej.

9. V ďalšej rovine sťažovateľka kritizovala záver krajského súdu o tom, že rozhodnutie o trovách konania nie je pre napadnuté konanie podstatným. Sťažovateľka v tejto súvislosti uviedla, že v rámci konania o trovách bolo rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania z dôvodu vyrovnanej miery úspechu sporových strán. V prípade, že už raz bola súdom stanovená miera úspechu strany v konaní, nie je možné túto okolnosť ignorovať.

10. Sťažovateľka tiež uviedla, že krajský súd sa odklonil od vlastného – prvého odvolacieho rozhodnutia, v ktorom uložil okresnému súdu pokyn rozhodnúť na podklade úspechu žalovanej (žalobkyne) v meritórnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) napadnutými rozhodnutiami, ktorých výsledkom bolo zamietnutie sťažovateľkinej žaloby o zaplatenie sumy 28 000 eur s príslušenstvom ako náhrady za ujmu spôsobenú predbežným opatrením.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu:

12. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

14. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07, II. ÚS 382/2019).

16. Pri posudzovaní tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorého uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

17. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľ vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

18. Ústavný súd dopytom v informačnej kancelárii okresného súdu zistil, že sťažovateľka 2. marca 2023 podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Sťažovateľka túto skutočnosť v ústavnej sťažnosti zamlčala. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru má Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu

19. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnuť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu